

Imamo vsi radi filme, ki neposredno vplivajo na naše telo? Take, ki ne dražijo samo čutil, ampak sproščajo nagone? Tiste bazične, namreč. Ja. Vsi imamo radi seks, vsi smo nagnjeni k alkoholu in žurom, vsi vsaj na tihem sovražimo in v svojem najglobljem bistvu smo vsi epohalno perverzni - skratka, kot se reče, vsi smo pod kožo krvavi.

Problem je bil tale: kako narediti skrajno perverzzen in brutalen psihotriler, ne da bi prestopili meja verjetnosti in normalnosti in ne da bi pri tem svoje fantazme prenesli na kako marginalno skupino. S tem, kako sproščati, zavirati in v končni fazi kontrolirati vse nagone tega sveta, se filmska industrija ukvarja že zelo dolgo, ampak nikoli ji popolnoma ne uspe. Mogoče je to sploh cilj vsakega človeškega početja: tako precizno stimulirati psiho radovednih občanov, da potem ne morejo več brez stimulusa - in verjamejo, da stimulacija lahko pride le od zunaj, od nekoga drugega. Ko so v igri banalni nagoni, se celo Zahodna ljudstva še nekako znajdejo brez ekrana. Ljubezen in sovraštvo, hrana in pijača, take zadeve so še kar naravne, učimo se jih brzdati, racionaliziramo jih tudi lahko, edino, kar je malo težje, je njihovo usklajevanje. Kajti očitno je, da *ratio* vsega tega - kadar gre zares - ne more koordinirati: nagoni so v človeku podvrženi neki destruktivni sili, nekemu podzavestnemu mračnjaštvu, ki se mu reče perverznost. Ta je menda mati našega početja in po svetu se gonimo zato, ker povsod vidimo prekleto slastne, umazane, astralne in predvsem erotične povezave med dogodki, premiki in dotiki. In vsakemu poštenemu umetniku je glavna preokupacija, da bi prodril v podzavest, da bi razkril te *correspondances*.

Gledalci čakajo na naslado, seveda. V osemdesetih letih so bili prepričani, da živijo v nekakšni dekadenci in da je v zraku razvrat posebne vrste. Kultni filmi, kot sta bila **Devet tednov in pol** ter **Modri žamet**, so že nakazovali tendenco k razpadanju človeških odnosov. Zdelo se je, kot da bo šlo samo še bolj v ekstrem. In je tudi šlo.

Pri filmu **Basic Instinct** imaš občutek, da je skušal Verhoeven (**Robocop**, **Total Recall**) stanje dekadence predstaviti kot *fait accompli*, ki ima zdaj že vidne posledice. Poglejmo, kaj se je zaraslo. Zgodba niti ni tako komplicirana, kot bi se komu na koncu filma lahko zdelo. Michael Douglas je detektiv iz San Francisca, ki je nekoč - baje v

BASIC INSTINCT

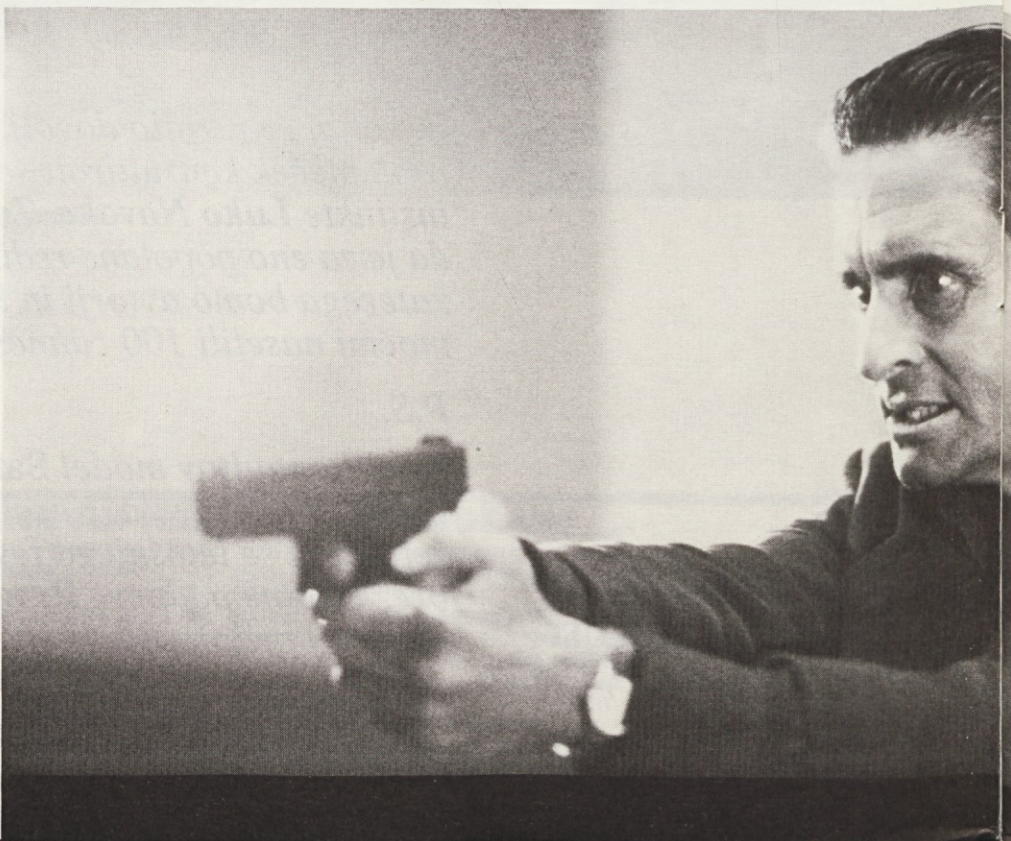
režija: Paul Verhoeven,
scenarij: Joe Eszterhas,
fotografija: Jan De Bont,
glasba: Jerry Goldsmith,
igrajo: Michael Douglas, Sharon Stone, George Dzundza, Jeanne Tripplehorn,
producent: Carolco, Studio Canal +, ZDA, 1992, 2h 08.

samoobrambi - ubil nekaj turistov. Zdaj raziskuje brutalno-pokvarjeni umor - vemo samo, da je ženska umorila moškega. Osumljena je romanopisna milijonarka Sharon Stone, ki je z umorjenim občasno snifala koko in ga privezovala na posteljo. Ta ženska je med drugim napisala roman, v katerem je opisan prav takšen umor, kot ga vidimo na začetku filma, v času preiskave pa kot po naključju dela na knjigi, v kateri si je za model glavnega junaka izbrala detektiva Douglasa. Zato o njem ve vse in ga sčasoma tako razdraži, da bi tudi on rad izvedel kaj več. Takole mu pove o svoji knjigi: »*This detective falls for the wrong woman. - And what happens? - She kills him.*« Katera je napačna, se ne ve. Michael Douglas ima namreč tudi bivšo ljubico, psihologinjo, ki prav tako dela na policiji in za katero ne ve, da je nekoč s fatalno romanopisko drgnila rjuhe na Berkeleyju. Ampak tudi romanopiska ima ljubico, ta pa je ljubosumna na moške in gospodarica ji včasih zaukaže, naj gleda, kako jo obdeluje zaljubljeni detektiv. Pravici je na koncu sicer zadoščeno, gledalcem pa ne - film

se izteče s patetičnim (in odvečnim) obratom. Ne ve se, kdo kolje. Zato pa toliko bolje - kako.

Osnovni element v filmu **Basic Instinct** je tako imenovani *ice-pick*, neke vrste izvijač, ki se ga uporablja za sekanje ledu, ki gre potem v drinke. Ni potrebno posebej poudarjati, da Sharon Stone ves čas pije (ampak še najraje ima viski s koko) in umetelno seklja led. *Ice-pick* pa se uporablja tudi za erotično mesarjenje: ženska sedi na moškem, doživi orgazem, pograbi »ledolomilec« in na sto koncih preluknja partnerja (vse zelo detajlno). In tako naprej. Pripraviti se je treba še na skrajno opolzke dialoge, na ženske »spodaj brez«, na nekaj lezbijstva, na vulgarne poglede, pa tudi tradicionalno polposilstvo ob steni ne umanjka.

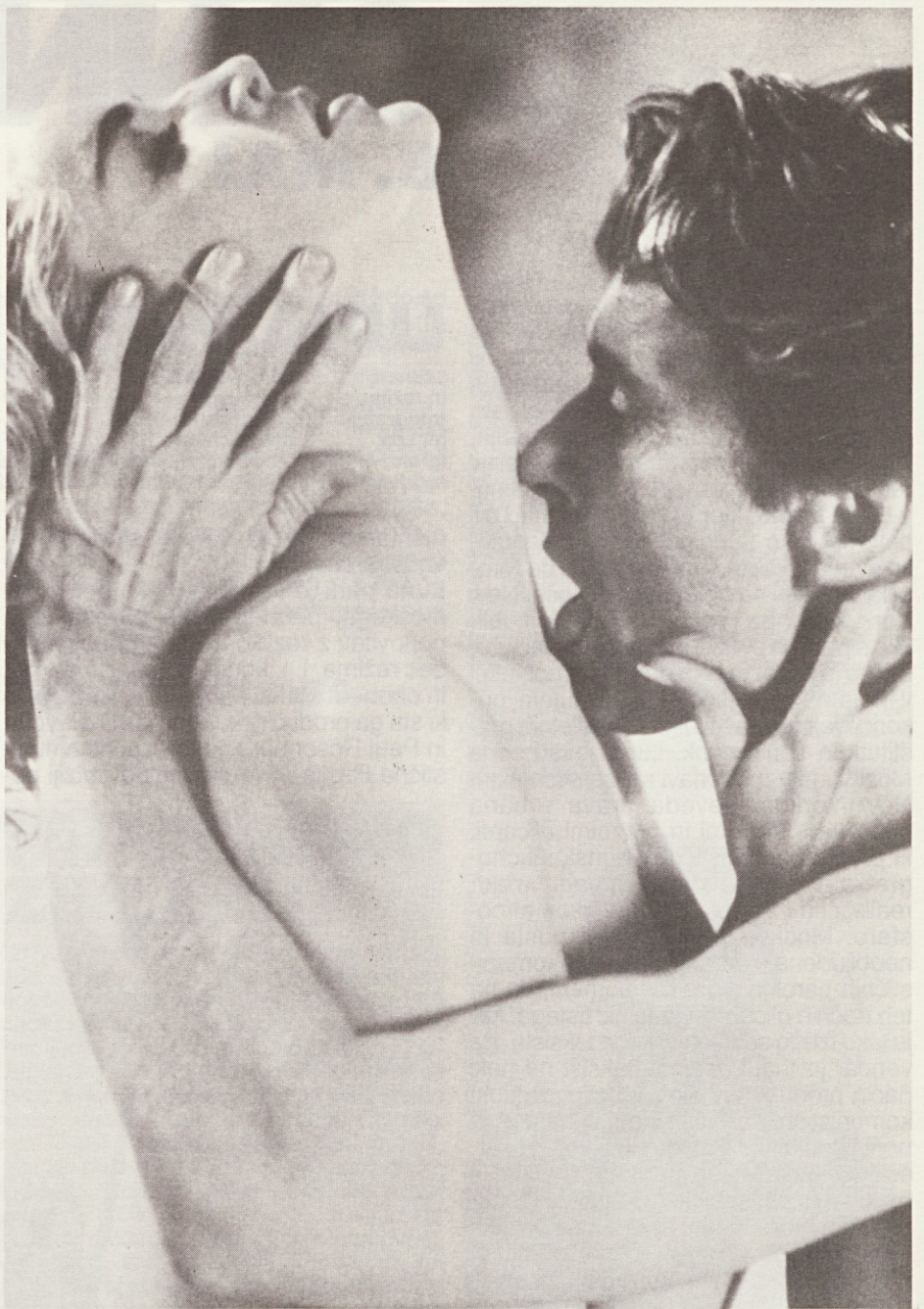
Nihče se torej ne bo čudil, da so v Ameriki prišli na svoj račun »moralisti«. Tistih petdeset sekund, ki bi jih pretresle, zdaj lahko gledajo samo ameriški cenzorji in Evropejci (*some sex here, some drugs there - murder everywhere*). In zato je **Basic Instinct** napolnil časopise, še precej preden so z njim otvorili Cannes. Vendar je odškrnjena

minutka samo še tisti *touch*, ki naredi reklamo in nič ne spremeni: film nikakor ne more izgubiti svojega perverzno-prašičjega značaja. In ta zadane.

Basic Instinct je eden tistih filmov, med katerim te ves čas matra, da bi si prižgal cigareto in spil liter viskija. Milo rečeno. Poleg tega ti postane jasno, da bodo imeli cenzorji odslej vedno težje delo, ker je dekadenca postala minimalistična, v izbranih trenutkih pa ostra kot omenjeni *ice-pick*. Ljudje to rabijo, preveč so se navadili na bolne in umetne odnose iz osemdesetih let, da bi jim bil v devetdesetih dovolj orgazem s koko. Nekdo jih mora potem še zaklati. Kajpak, kdo bi jim znal to bolje pojasniti od fikcije, ki lahko postane realnost za vsakim vogalom. Zanimivo je, da nimamo več opravka s hladnimi razmerji iz loftov: vse osebe filma **Basic Instinct** so živa strast - pri izživljanju najglobljih perverzij jih nihče več ne omejuje. Nekaj se spreminja, morda tudi zavest, kajti silo travm je mogoče videti kar pri belem dnevu. Mogoče se je kavč spremenil v amfiteater.

LUKA NOVAK

SEKS NA FILMU

V filmu **The Player** imate tale seksualni paradoks: ko Greta Scacchi in Tim Robbins ne seksata, pokaže kamera Greto Scacchi golo - ko pa seksata, kamera golote ne pokaže (zadovolji se zgolj z obrazoma). Čisti porno-efekt - spomnite se le porniča **Strasti**, v katerem ljubimca cel film seksata gola, ko pa se na koncu po dolgi odisejadi vendarle spet najdeta & ko pričakujemo seks-ki-bo-končal-vse-sekse, ostaneta oblečena (objem dveh oblečenih ljubimcev je po vsem tem pač pravi klimaks). Seks na filmu je učinkovit le takrat, ko funkcionira kot grozljivka: tam, kjer bi se moralo kaj zgoditi, se ne zgodi nič, tam, kjer se ne bi smelo zgoditi nič, se zgodi vse, navsezdanje, psihopatski Jason Vorhees v **Petkih trinajstega** svoje žrtve najraje mesari prav sredi spolnega akta. V filmu **Basic Instinct**, tem zadnjem tangu v San Franciscu, se zgodi prav to: ko bi moral moški žensko ubiti, jo porine, ko bi jo moral poriniti, jo ubije. Mike **Kiss Me Deadly** Hammer je to počel že v bolj paranoičnih petdesetih, spomnite se le romana in kasnejšega filma **I, the Jury**, James Bond pa je to itak znal najbolje: žensko, za katero je vedel, da je le agentka njegovega največjega sovražnika, je vedno spraval najprej v posteljo, potem pa jo je sadistično odstrelil. Ko v filmu ženska da, dvakrat da.

MARCEL ŠTEFANČIČ, JR.

